

**«ҒҰМАРБЕК ДӘУКЕЕВ АТЫНДАҒЫ
АЛМАТЫ ЭНЕРГЕТИКА ЖӘНЕ БАЙЛАНЫС УНИВЕРСИТЕТІ»
КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ**

Бекітемін

**«Ғұмарбек Дәукеев атындағы
Алматы энергетика және
байланыс университеті»
коммерциялық емес
акционерлік қоғамының
ректоры**

Ғ.С. Нығыметов
«*af*» 2024 ж.

**ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ӘЗІРЛЕУ
БОЙЫНША ЕРЕЖЕ**

2 - БАСЫЛЫМ

Қол қойылған күннен бастап күшіне енеді

Алматы, 2024 ж.

Мазмұны

Келісу парағы.....	4
1. Жалпы ережелер.....	5
2. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасын жоспарлау.....	6
3. Білім беру бағдарламасын жобалау.....	6
4. Білім беру бағдарламасының құрылымдық элементтерін әзірлеу.....	10
5. Білім беру бағдарламасын әзірлеу сапасын бағалау.....	12
6. Қорытынды ережелер.....	13
1-қосымша. Еңбек саласын зерттеу нәтижелері.....	14
2-қосымша. Сынақ бірліктерін тасымалдау және жинақтаудың еуропалық жүйесінің басшылық қағидаттары (ECTS).....	16
3-қосымша. Білім беру бағдарламасын оқыту нәтижелерін құрастыру алгоритмі.....	17
4-қосымша. Құзыреттердің, оқыту нәтижелерінің және бағалау критерийлерінің өзара байланысын анықтау.....	19
5-қосымша. Оқу нәтижелерін тұжырымдау кезінде қолдануға болатын етістіктердің шексіз тізімі.....	20

Құжат төлқұжаты	
Құжат түрі	Ұйымдастыру құжаттамасы
Құжаттың атауы	Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеу туралы ереже
Құжаттың мақсаты	Білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәртібін айқындау
Әзірлеген	Академиялық мәселелер департаментінің директоры
Келіскен	Академиялық қызмет жөніндегі проректор Бас заң кеңесшісі Комплаенс қызметінің басшысы
Бекіткен	Ректор
Құжатты орындаушылар	Академиялық мәселелер департаментінің директоры
Орындалуын бақылау	Академиялық қызмет жөніндегі проректор
Құжатқа қосымшалар	Жоқ
Ерекшеліктер	Жоқ
Нормативтік сілтемелер	Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты; 2007 жылғы 27 шілдедегі ҚР "Білім туралы" Заңы
Түпнұсқа иесі	Комплаенс қызметі

Келісу парағы

Ереже келісілді:

Академиялық қызмет жөніндегі проректор

А. Мұнажол 02
"08" "08" 2024 ж.

Бас заң кеңесшісі

Д. Төбенов
«08» 08 2024 ж.

Комплаенс қызметінің

С. Тлеуғалиқызы
«08» 08 2024 ж.

Әзірлеген:

Академиялық мәселелер департаментінің директоры

С. Байғұлов
"08" 08 2024 ж.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі осы ереже (бұдан әрі – Ереже) Болон процесі және академиялық ұтқырлық орталығының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі басшылықтың ұсынымдары негізінде әзірленді. Ереже білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәртібін айқындайды.

1.2. Осы Ережеде келесі негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1.2.1 білім беру бағдарламасы – оқытудың мақсаттарын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемдерін қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;

1.2.2 білім беру бағдарламасын әзірлеу-оқыту нәтижелері мен тиісті еңбек шығындарын, оқу қызметінің түрлерін, оқыту әдістері мен бағалау рәсімдерін/өлшемдерін көрсете отырып, білім беру бағдарламасын және оның компоненттерін сынақ бірліктерінде жоспарлау;

1.2.3 білім беру бағдарламасының төлқұжаты-оның ҰБШ, СБШ және КС-пен байланысының, оқыту нәтижелері мен пәндерінің сипаттамасын қамтитын, сондай-ақ оқытудың еңбек сыйымдылығына, мерзіміне, тіліне қатысты мәліметтерді қамтитын бағдарламаның қысқаша сипаттамасы;

1.2.4 жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының тізілімі (бұдан әрі – ЖЖООК ББ тізілімі) - Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары әзірлеген білім беру бағдарламалары төлқұжатының тізбесін қамтитын ақпараттық жүйе;

1.2.5 оқыту нәтижелері-студент игерген және бағалаумен расталған құзыреттілік деңгейін көрсететін, бағдарлама аяқталғаннан кейін студент не білетінін, түсінетінін және істей алатындығын сипаттау;

1.2.6 құзыреттілік-білім алушылардың оқу процесінде алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын кәсіби қызметте практикалық қолдану қабілеті;

1.2.7 Модуль – білім алушылардың нақты тұжырымдаған білімдері, біліктері, дағдылары мен құзыреттері, бағалаудың барабар өлшемдері бар, білім беру бағдарламасының оқыту нәтижелері тұрғысынан аяқталған дербес құрылымдық элементі.

1.3. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің МЖМБС-на сәйкес әзірленеді.

1.4. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ЖЖООК ББ) әзірлеу 4 (төрт) кезеңнен тұрады:

1.4.1 ЖЖООК ББ жоспарлау;

1.4.2 ЖЖООК ББ жобалау;

1.4.3 ЖЖООК ББ құрылымдық элементтерін әзірлеу;

1.4.4 ЖЖООК ББ әзірлеу сапасын бағалау.

2. ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖОСПАРЛАУ

2.1. Бұл кезеңде ББ ашу бойынша білім беру бағдарламалары басшыларының қызметі жоспарланады және ББ мен даярлау бағыттарының тізбесі айқындалады.

2.2. Даярлау бағыттарының тізбесін айқындау үшін:

2.2.1 нарықтың ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін айқындайды:

- қазір және болашақта қандай мамандар қажет;
- түлектердің жұмысқа орналасу перспективалары қандай (дефицит немесе профицит).

2.2.2 кадрларды даярлау нарығына талдау жүргізеді:

- өңірде/жақын өңірлерде кадрлар даярлау нарығында бәсекелестер бар ма;
- бәсекелестердің күшті/әлсіз жақтары.

2.2.3 ББ іске асыру үшін ЖОО мүмкіндіктеріне талдау жүргізіледі:

- қажетті кадрлық ресурстардың болуы;
- қажетті материалдық-техникалық, ақпараттық және қаржылық ресурстардың болуы.

2.3. ЖЖООК даярлау бағыттарының тізбесін айқындағаннан кейін Даярлау бағыттары және/немесе ББ топтары бойынша академиялық комитет (бұдан әрі – АК) құрады. ЖЖООК-тың АК құру туралы шешімі Ғылыми кеңестің хаттамасымен ресімделеді.

2.4. АК қызметінің мақсаты ББ тізбесін анықтау, ББ жобалау, әзірлеу және жетілдіру болып табылады.

2.5. АК құрамына келесілер кіреді:

2.5.1 ОПҚ арасындағы ЖОО өкілдері. Пәнаралық тәсілді қамтамасыз ету үшін АК құрамына бейінді, сондай-ақ академиялық бөлімшелердің (кафедралардың, мектептердің және т. б.) жалпы білім беретін және базалық дайындығын қамтамасыз ететін өкілдері де тартылады;

2.5.2 білім алушылардың өкілдері;

2.5.3 жұмыс берушілердің өкілдері.

3. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖОБАЛАУ

3.1. Білім беру бағдарламасын жобалау кезеңі келесілерден тұрады:

3.1.1 кәсіби қызмет саласын зерттеу;

3.1.2 бағдарламаны оқыту нәтижелерін тұжырымдау;

3.1.3 құзыреттердің, оқыту нәтижелерінің және бағалау критерийлерінің өзара байланысын айқындау;

3.1.4 құзыреттілікке қол жеткізуді бағалау әдістері мен құралдарын жобалау;

3.1.5 ресурстарға қажеттілікті айқындау.

3.2. ББ жобалау үшін АК кәсіби қызмет саласын зерттейді.

3.3. АК кәсіби қызмет саласын зерттеудің бірінші кезеңінде құзыреттердің бастапқы тізбесін қалыптастыру үшін құжаттарды (отандық және шетелдік ҰБШ, СБШ және КС; МЖМБС, лауазымдық нұсқаулықтар және т.б.) талдайды.

3.4. Осы кәсіптік салада даярлаудың әрбір бағыты үшін құзыреттердің алдын ала тізбесі келесі түрде қалыптастырылады:

3.4.1 жалпы құзыреттер (жеке, әлеуметтік-этикалық, ұйымдастырушылық-басқарушылық және т. б.) анықталады;

3.4.2 кәсіби құзыреттер (осы бағытқа тән теориялық және практикалық дағдылар мен іскерліктер) анықталады.

3.5. Құзыреттердің бастапқы тізбесі болмашы құзыреттерді біріктіру және/немесе алып тастау арқылы қалыптастырылады:

3.5.1 жалпы құзыреттерді (оның ішінде жеке, әлеуметтік-этикалық, ұйымдастырушылық-басқарушылық және т. б.) тарылту – 15-ке дейін;

3.5.2 кәсіби құзыреттерді (осы бағытқа тән теориялық және практикалық біліктер мен біліктер) тарылту – 30-ға дейін.

3.6. Зерттеудің екінші кезеңінде құзыреттердің алдын ала тізбесін нақтылау және басымдық беру мақсатында жұмыс берушілерге сауалнама жүргізіледі. Бұл үшін:

3.6.1 бастапқы құзыреттерді пайдалана отырып, жұмыс берушінің сауалнамасы әзірленеді;

3.6.2 сұрастыру жүргізу әдістері іріктеледі:

3.6.2.1 сандық (стандартталған сауалнамаларды қолдана отырып);

3.6.2.2 сапалы (сұхбат және фокус-топтар);

3.6.3 сауалнамаға қатысушыларды зерттелетін кәсіби саланың өкілдерін іріктеу жүргізіледі, онда ББ түлектері жұмыс істейтін болады.

3.7. АК-ға сауалнама жүргізу үшін сауалнамаға қатысушыларға құзыреттердің алдын ала тізбесін ұсынады, сауалнамаға қатысушылар жұмыс орнындағы қандай да бір құзыреттің маңыздылық дәрежесін және жоғары оқу орнын бітіргеннен кейін маманның оны иелену деңгейін анықтайды.

3.8. Кәсіби қызмет саласын талдау қорытындылары бойынша нәтижелер осы Ереженің 1-қосымшасына сәйкес ресімделеді.

3.9. Әрі қарай ББ оқыту нәтижелері тұжырымдалады.

3.10. Оқыту нәтижелері:

3.10.1 бағдарламаны оқыту нәтижелері;

3.10.2 білім беру элементтері үшін оқыту нәтижелері (модуль, пән және т.б.) болып бөлінеді.

Бұл кезеңде бағдарламаны оқыту нәтижелері тұжырымдалады.

3.11. Бағдарламаны оқыту нәтижелері білім алушы бүкіл бағдарламаны сәтті аяқтағаннан кейін оларды білуі, түсінуі және істей білуі болып табылады.

3.12. Бағдарламаны оқыту нәтижелерінің міндеттері:

3.12.1 білім беру бағдарламасы туралы (мүдделі тараптарды) хабардар ету;

3.12.2 студенттерді оқу процесіне (олардың күткенін түсіндіре отырып) жіберу;

3.12.3 дағдылар мен құзыреттіліктерге бағытталған оқытуды қамтамасыз ету;

3.12.4 оқыту және бағалау стратегиясын айқындау;

3.12.5 мониторингтік құралдармен қамтамасыз ету (ББ іске асырудың барлық процестері).

3.13. Оқыту нәтижелері үш категорияда тұжырымдалады – білім, білік және құзыреттілік. Білім беру бағдарламаларын әзірлеушілер кәсіптік стандарттардың талаптарына және(немесе) жұмыс берушілердің талаптарына/үміттеріне бағытталған құзыреттерге байланысты оқыту нәтижелерін тұжырымдауға тиіс.

3.14. Оқыту нәтижелері ББ көлемін және осы бағдарламаға бөлінетін академиялық кредит мөлшерін айқындау үшін негіз болады. ББ-да құзыреттіліктер, оқу нәтижелері мен академиялық кредиттер арасында өзара байланыс болуы керек.

3.15. Оқыту нәтижелері Сынақ бірліктерін көшіру мен жинақтаудың еуропалық жүйесінің (ECTS) басшылық қағидаттары негізінде қалыптастырылады (осы Ережеге 2-қосымша).

3.16. Оқу нәтижелерін жобалау кезінде ББ түлектерді екі негізгі құзыреттілікпен қаруландыру керек екенін ескеру қажет:

3.16.1 мінез-құлық дағдылары мен жеке қасиеттері (өзін – өзі оқыту және жүйелі ойлау; трансдисциплинарлық және кроссфункционалдылық; АКТ-құзыреттілік; тілдерді білу; Технологиялық сауаттылық; креативтілік; кәсіпкерлік; әлеуметтік интеллект, топ мүшелерімен ынтымақтастық; клиентке бағдарлану, тұтынушының сұраныстарымен жұмыс істей білу; жоғары белгісіздік және міндеттер шарттарын тез өзгерту режимінде жұмыс істеу (тез шешім қабылдай білу, жұмыс жағдайларының өзгеруіне жауап беру, ресурстарды бөлу және өз уақытын басқару білігі) - soft skills).

3.16.2 әр маманға кез-келген жағдайда нақты әрекет етуге мүмкіндік беретін кәсіби дағдылар (hard skills).

3.17. Оқыту нәтижелері үш негізгі элемент негізінде тұжырымдалады:

3.17.1 студенттер білетін және жасай алатын нәрсені білдіру үшін белсенді етістіктерін қолдана алады (мысалы, түлектер "сипаттау", "қолдану", "жалпылау", "бағалау", "жоспарлау").

3.17.2 Осы нәтиженің неге жататынын анықтау (объектіге, шеберлікке) (мысалы, "қатты дискінің қызметін" түсіндіре алады; "қолмен жасалған қонақ бөлмесінің дизайн жобасын" ұсына алады)

3.17.3 оқу нәтижелеріне қолжеткізу қалай жүзеге асатынын нақтылау (мысалы, "Электртехникада жиі қолданылатын материалдарға қысқаша шолу

жасау"; "өзекті ғылыми әдістерді қолдана отырып, зерттеу алгоритмін әзірлеу" және т.б.).

3.18. Білім беру бағдарламасын оқыту нәтижелерін құрастыру алгоритмі осы Ереженің 3-қосымшасында келтірілген.

3.19. Бұдан әрі осы Ереженің 4-қосымшасына сәйкес құзыреттердің, оқыту нәтижелерінің және бағалау критерийлерінің өзара байланысы айқындалады. Әрбір нәтижеде оның жетістіктерін бағалау критерийлері болуы керек және олар өлшенетін болуы керек.

3.20. Бағалау критерийі "аяқталған іс - әрекетті" сипаттауы тиіс, тиісінше критерийлер "біледі", "істей алады", "игерген" санаттарында қалыптастырылады (мысалы, "біледі" - оқу материалын ғылыми дәлдік пен толықтықтың талап етілетін дәрежесінен жаңғыртады және түсіндіреді; "істей алады" - стандартты шешім алгоритмдерін жаңғырту негізінде типтік міндеттерді шешеді; "игерген" - алынған білім, білік және дағды негізінде күрделі міндеттерді әдеттегі емес жағдайларда қолдана отырып шешеді).

3.21. Әрі қарай, құзыреттілікке қолжеткізуді бағалау әдістері мен құралдары жасалады.

3.22. Құзыреттілікке қолжеткізуді бағалау әдістері мен құралдарын жобалау кезінде:

3.22.1 нақты критерийлерге негізделген өлшенетін бағалау әдістерін қолдану;

3.22.2 бағалау әдістері бағаланатын оқыту нәтижелерімен келісілуі тиіс;

3.22.3 алынған бағалар білім алушылардың құзыреттілігін меңгеру деңгейін көрсетуі тиіс;

3.22.4 бағалау жалпы/базалық және кәсіби құзыреттер үшін жүргізілуі тиіс.

3.23. ББ жобалаудағы келесі қадам-оны іске асыру үшін ресурстарға қажеттілікті анықтау. Бұл кезеңде білім беру бағдарламасын толық іске асыру үшін келесі ресурстардың қандай және қанша қажет екендігі анықталады:

3.23.1 Кадрлық және әлеуметтік ресурстар. ББ-ны іске асыру тиісті және ресми құжаттармен расталған білімі бар ғылыми-педагогикалық кадрлармен қамтамасыз етіледі. Ғылыми-педагогикалық кадрлардың біліктілігіне қойылатын талаптар "Білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарымен" айқындалады.

3.23.2 Материалдық-техникалық база. Оқу процесінің материалдық-техникалық базасы оқу жоспарында қарастырылған білім алушылардың оқу, зертханалық, практикалық және ғылыми-зерттеу жұмыстарының барлық түрлері үшін тиісті санитарлық және өртке қарсы ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықтармен толық қамтамасыз етілуі керек.

3.23.3 Ақпараттық-кітапханалық қамтамасыз ету. Білім беру бағдарламасы барлық оқу курстары, пәндер (модульдер) бойынша оқу-әдістемелік ресурстармен қамтамасыз етілуі тиіс.

3.23.4 Әлеуметтік ресурстар. ББ-ны іске асыру үшін сондай-ақ әлеуметтік ресурстар қажет – жоғары оқу орнының экономиканың нақты секторының кәсіпорындарымен және ұйымдарымен жолға қойылған әріптестік байланыстары; кәсіптік-педагогикалық және бизнес-қоғамдастықтағы байланыстар; еңбек нарығының осы сегментінің жұмыс берушілерінің, кәсіби қоғамдастықтардың мүдделерін білдіретін қоғамдық бірлестіктермен және коммерциялық емес ұйымдармен байланыс.

4. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ЭЛЕМЕНТТЕРІН ӘЗІРЛЕУ

4.1. Бұл кезеңде ең алдымен білім беру бағдарламасының атауы мен мақсаттары тұжырымдалады.

4.2. Бағдарламаның атауы бағдарламаның мазмұнын көрсетуі, қысқаша, нақты, тартымды және ақпараттық болуы тиіс.

4.3. ББ атауы классификаторға сәйкес дайындық бағытына сәйкес келуі тиіс.

4.4. Білім беру бағдарламасының мақсаты мүмкіндігінше қысқа (1-3 сөйлемде) тұжырымдалуы, білім алушылар алуы тиіс құзыреттіліктерді нақты және айқын жинақтауы тиіс.

4.5. Әрі қарай білім беру бағдарламасының модульдері жасалады. ББ құзыреттілік моделінің контекстінде әзірленеді және модульдер бойынша оқытудың мақсаттарына, құзыреттіліктеріне және нәтижелеріне байланысты модульдерден тұрады.

4.6. Кәсіби стандарт негізінде әзірленген ББ-да негізгі еңбек қызметтері кәсіби модульдерге жобаланады.

4.7. Әрбір кәсіби модуль кәсіптің негізгі еңбек қызметтерін орындаумен байланысты құзыреттерді қалыптастыруды көздейді.

4.8. КС құзыреттіліктері мен еңбек қызметтері ББ құзыреттіліктері мен оқыту нәтижелеріне айналады.

4.9. СБШ жеке құзыреттері жалпы модульдерге, СБШ-дағы КС-дан кәсіби құзыреттері/негізгі еңбек қызметтері, сәйкесінше кәсіби модульдерге жобаланады.

4.10. Жалпы (базалық) модульдер жеке тұлғаға бағытталған оқыту негізінде, жеке модульдер-оқу пәндері арқылы қалыптастырылады.

4.11. Кәсіби модульдер кәсіби құзыреттілікті қалыптастыратын оқу пәндерінен тұрады.

4.12. ББ құру кезінде келесілерді ескеру қажет:

4.12.1 құзыреттілік бейініне сәйкес айқындалған оқу модульдерінің тізбесін;

4.12.2 пәндердің қайталануын болдырмау мақсатында мазмұнның пәнаралық сипатын;

4.12.3 модуль шеңберінде сабақтардың барлық түрлерін әдістемелік қамтамасыз етуді;

4.12.4 құзыреттілік бейінінің қолжетімділігін бағалауды.

4.13. Модуль құрылымы бір немесе бірнеше құрылымдық бірліктерден (пәндер/практика) тұруы мүмкін. Модуль мазмұны сабақ нысандары, оқыту әдістері және бағалау нысандары бөлімінде еңбек сыйымдылығын көрсете отырып, барлық құрылымдық бірліктерден құрылуы мүмкін.

4.14. Модульдер, пәндер тізбесін анықтағаннан кейін құзыреттіліктері мен оқыту нәтижелері контекстінде модульдер мен пәндердің кредиттердегі еңбек сыйымдылығы айқындалады. Осы негізде білім беру бағдарламасының оқу жоспарының жобасы жасалады.

4.15. ББ құрылымдық элементтерін әзірлеу кезінде модульді/пәнді оқыту нәтижелерін қалыптастыруға ерекше назар аудару қажет.

4.16. Модульді ОН-бұл білім алушы модульді сәтті аяқтағаннан кейін өз білімін, түсінігін, дағдыларын және/немесе құзыреттілігін көрсету үшін жасай алуы керек нәрсе. Оқыту нәтижелері модульді сәтті тапсыру үшін студентке қойылатын минималды талаптарды анықтайды.

4.17. Модульдің оқу нәтижелері сабақ беруге емес, оқытуға бағытталған және олар мұғалімнің не қамтамасыз ете алатындығын көрсетпейді, бірақ білім алушының көрсете алатындығын көрсетеді.

4.18. Оқытудың барлық нәтижелері бағалануы тиіс. Сонымен қатар, модульді оқыту нәтижелерін жазу кезінде модульдің жалпы бағдарламаға қалай енетінін қарастыру маңызды.

4.19. Модульді оқыту нәтижелерін тұжырымдау: "осы модульді сәтті аяқтағаннан кейін білім алушы..." сөйлемінен басталады, әрі қарай әрекет етістіктері қолданылады. Пайдалануға болатын етістіктердің шексіз тізбесі осы Ереженің 5-қосымшасында келтірілген.

4.20. Студенттер бағдарлама арқылы ілгерілеп келе жатқандықтан, оқу нәтижелері оларды оқытудың прогрессивті сипатын көрсетуі керек.

4.21. Модульдің ОН тұжырымдау кезінде алдыңғы білімді, қолжетімді уақыт пен оқу мүмкіндіктерін ескеру қажет; қолдану саласы үшін тым кең немесе тым тар болатын оқу нәтижелерін болдырмау керек.

4.22. Бағдарламаның ОН-нан айырмашылығы, ОН модулін тұжырымдау кезінде, "білу", "түсіну" немесе "үйрену" етістіктерін қолдануға болмайды, өйткені олар анық емес және түсіндіруге жатпайды.

4.23. Ашық оқыту нәтижелерін еркін талқылау үшін "осы жағдайды талдау үшін теорияны сыни тұрғыдан қолдану" сияқты ашық оқыту нәтижелерін қолдануға болады.

4.24. Модульдерді/пәндерді оқыту нәтижелері мен еңбек шығындарын анықтағаннан кейін оқыту стратегиялары анықталады.

4.25. ЖОО-да оқу стратегиясы оқытудың инновациялық әдістерін қолдануға бағытталуы тиіс.

4.26. Студентті орталықтандырылған оқуда білім алушы сабақ беру/оқыту орталығында болуы және оқу мен шешім қабылдау процесінің белсенді қатысушысы болуы тиіс.

4.27. Модульді әзірлеу кезінде тиісті құзыреттерді алу және жетістіктерді (оқыту нәтижелерін) бағалау үшін қандай әдістер ең қолайлы екенін анықтау қажет.

4.28. Бағалау әдістері құзыреттілікті дамыту үшін қолданылатын оқыту әдістерімен тығыз байланысты болуы керек.

5. БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ӘЗІРЛЕУ САПАСЫН БАҒАЛАУ

5.1. ББ әзірлеу сапасы оның құзыреттілік оқыту сапасын қамтамасыз етудің келесі принциптеріне:

5.1.1 осы ББ-ның еңбек нарығындағы (ұлттық, өңірлік немесе жергілікті деңгейлерде) талап етілуі сұранысына;

5.1.2 КҰ енгізу бойынша ЖОО әлеуетін және КҰ енгізу бойынша міндеттемелерді көрсетуге;

5.1.3 СБШ және КС негізделген маңызды, анық және өлшенетін құзыреттерге;

5.1.4 ББ-да нақты сипатталған ОН-нің болуына;

5.1.5 сапаны қамтамасыз ету жүйесі контексіндегі КО, ОН және академиялық кредиттерге;

5.1.6 ОН-ге қол жеткізуді бағалау стратегиясына және оның орындалуын қамтамасыз етуге;

5.1.7 білім алушының құзыреттілікті меңгеру бойынша мұқият жобаланған және уәждемелі қызметіне;

5.1.8 стейкхолдерлермен және өзге де сыртқы әріптестермен сындарлы өзара қатынасқа;

5.1.9 сабақ берудің, оқытудың және оқу жетістіктерін бағалаудың ашық процесіне;

5.1.10 мониторинг нәтижелеріне негізделген ББ-ны тұрақты жетілдіруге сәйкес келуімен бағаланады.

5.2. Білім беру бағдарламасын әзірлеу сапасын бағалауды құрамына Академиялық қоғамдастықтың, жұмыс берушілер мен білім алушылардың өкілдері кіретін Сапаны қамтамасыз ету жөніндегі сараптамалық/академиялық кеңес/комитет жүргізеді.

6. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

6.1. Әзірленген білім беру бағдарламасы авторға және плагиат көзіне сілтеме жасамай плагиат үшін тексеруден өтеді (ББ плагиатқа тексеру).

6.2. Әзірленген білім беру бағдарламасы жұмыс берушілердің өкілдерімен келісіледі және Академиялық комитетпен бекітіледі. Ғылыми-әдістемелік кеңестің қарауына және бекітуіне шығарылады. Келісу рәсімі және бекіту туралы шешім хаттамалық түрде ресімделеді.

6.3. Білім беру бағдарламасының төлқұжатын дайындау және бекіту бағыты бойынша лицензияға қосымшаны алғаннан кейін ЖЖООК ББ тізіліміне енгізу үшін жіберіледі.

6.4. Ережеге өзгертулер мен толықтыруларды Университеттің ішкі ұйымдастыру-құқықтық құжаттарына сәйкес белгіленген тәртіппен Ректор енгізуі мүмкін.

6.5. Осы Ережемен реттелмеген мәселелер Университеттің ішкі ұйымдастыру-құқықтық құжаттарына және/немесе Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес белгіленген тәртіппен шешіледі.

6.6. Осы Ереже Университет Ректоры бекіткен күннен бастап күшіне енеді.

1-Қосымша

Еңбек саласын зерттеу нәтижелері

Мамандық	А еңбек қызметі	А1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		А2 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		А3 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		А4 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
	В еңбек қызметі	В1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		В2 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		В3 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		В4 кәсіби міндеті	Білім

			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
	С еңбек қызметі	С1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		С1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		С1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер
		С1 кәсіби міндеті	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ үрдістер

2-Қосымша

Сынақ бірліктерін тасымалдау және жинақтаудың еуропалық жүйесінің (ECTS) басшылық қағидаттары

- 1) Оқыту нәтижелері бағдарламаның мәнмәтінін, деңгейін, ауқымы мен мазмұнын сәйкес көрсетуі тиіс.
- 2) Оқыту нәтижелерінің сипаттамасы бағдарламаның мәнмәтінін, деңгейін, ауқымы мен мазмұнын сәйкес көрсетуі тиіс.
- 3) Оқыту нәтижелерін тұжырымдау қысқа және тым егжей-тегжейлі болмауы тиіс.
- 4) Оқыту нәтижелері өзара келісілуі тиіс.
- 5) Оқу нәтижелері бағдарлама аяқталғаннан кейін студенттің жетістіктері бөлігінде түсінікті және анық болуы тиіс.
- 6) Оқыту нәтижелері еңбек шығындарының көрсетілген көлемі шеңберінде қолжетімді болуы тиіс.
- 7) Оқыту нәтижелері оқу қызметінің тиісті түрлерімен, бағалау әдістері және өлшемдерімен байланысты болуы тиіс.
- 8) Бағдарлама деңгейінде оқыту нәтижелерінің идеалды санына қатысты қатаң ережелер жоқ. Тәжірибе оқытудың 10-12 нәтижесін көрсету орынды екенін көрсетеді.

***Дереккөз:** Сынақ бірліктерін тасымалдау және жинақтаудың еуропалық жүйесін (ECTS) пайдалану туралы ереже.*

3-Қосымша

Білім беру бағдарламасын оқыту нәтижелерін құрастыру алгоритмі

1 - қадам. Білім беру бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелерін тұжырымдау келесі сөйлемнен басталады:

Осы бағдарламаны сәтті аяқтағаннан кейін студент:

2 - қадам. Бұдан кейін "білу", "түсіну" және "қабілетті" немесе "білім алу" немесе "түсіну" сияқты балама сөздер пайда болады.

P.s.: Мұндай тіркестер өте көп, себебі олар бүкіл бағдарламаның оқу нәтижелеріне қатысты қолданылады. Олар модульді оқыту нәтижелерінен ерекшеленеді, өйткені модульде оқыту нәтижелері нақты жазылған және студенттер өздерінің білімдерін, түсініктерін, дағдыларын немесе құзыреттіліктерін қалай анықтайтынын көрсетеді.

3 - қадам. ОН "Білім" тобы бойынша ББ "Білім" және Блум таксономиясының "түсінік" деңгейінде сипатталады.

"БІЛІМ" ТОБЫ БОЙЫНША ОН МЫСАЛДАРЫ:

- бизнес-пәндердің кең спектрін және олар бизнесті басқарудың жалпы процесіне қалай біріктірілгенін егжей-тегжейлі білу және түсіну;
- математика, статистика және олардың қосымшалары туралы жеткілікті түсінікке ие болу

4 - қадам. ОН "Дағдылар" және "құзыреттіліктер" тобы бойынша ББ-да "пайдалану", "талдау", "синтездеу" және "бағалау" деңгейінде сипатталады.

«ДАҒДЫЛАР " ТОБЫ БОЙЫНША ОН МЫСАЛДАРЫ:

- бизнес-мәселелерді талдай білу және шешімдер ұсыну;
- инженерлік қызмет көрсету жобаларын техникалық, басқарушылық аспектілерінде сенімді түрде пайдалану және табысты шеше алу, оларды шешу кезінде тиімді қатынас жасай алу

«ҚҰЗЫРЕТТІЛІК» ТОБЫ БОЙЫНША ОН МЫСАЛДАРЫ:

- ұлттық және жаһандық тұрақты даму қажеттілігі туралы түсінікке ие болу;
- әртүрлі контексте алынған ұғымдар мен дағдыларды қолдана білу;
- мәселелерді зерттеуді басқару және проблемаларды шешу мүмкіндігіне ие болу;
- бизнесті басқару саласындағы жаңа әзірлемелермен дайын болу үшін кәсіби дамудың және қолда бар ресурстардың маңыздылығын бағалау;
- өз бетінше жұмыс істей білу;
- командада тиімді жұмыс істей білу;
- өз оқуы үшін жауапкершілікті өз мойнына алуға қабілетті болу;
- әр түрлі контексте жинақталған тәжірибені игере алу;
- іскерлік әлемдегі басқару функциясының динамикасын түсіну;
- әртүрлі көзқарастарды түсіну қабілетін көрсету

4-Қосымша

Құзыреттердің, оқыту нәтижелерінің және бағалау критерийлерінің өзара байланысын анықтау

1-құзырет	1- Оқыту нәтижесі	1.1 бағалау критерийі
		1.2 бағалау критерийі
		1.n бағалау критерийі
	2- Оқыту нәтижесі	2.1 бағалау критерийі
		2.2 бағалау критерийі
		2.n бағалау критерийі
2-құзырет	3- Оқыту нәтижесі	3.1 бағалау критерийі
		3.2 бағалау критерийі
		3.n бағалау критерийі
	4- Оқыту нәтижесі	4.1 бағалау критерийі
		4.2 бағалау критерийі
		4.n бағалау критерийі

5-Қосымша

**Оқу нәтижелерін тұжырымдау кезінде қолдануға болатын етістіктердің
шексіз тізімі**

Білімді ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Анықтау, сипаттау, тізімдеу, табу, байланыстыру, бекіту, жазу, өлшеу, салыстыру, қайта қарау, алу, анықтау, көрсету, атау.

Түсінуді ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Жалпылау, сипаттау, салыстыру, жіктеу, қарама-қарсы қою, түрлендіру, талқылау, ажырату, анықтау, бағалау, түсіндіру, тұжырымдау, мысалдар келтіру, түсіндіру, аудару, білдіру, суреттеу, талқылау, болжау, ұсыну, аудару, таңдау.

Қолдану қабілетін ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Қолдану, бағалау, өзгерту, таңдау, көрсету, ашу, есептеу, қалай екенін түсіндіру, суреттеу, болжау, дайындау, өндіру, байланыстыру, көрсету, шешу, зерттеу, тексеру, есептеу, құру, өзгерту, жіктеу, сараптау, шешу.

Талдау қабілетін ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Талдау, бөлу, жіктеу, жүйелеу, салыстыру, қорытындылау, қарама-қарсы қою, сынау, диагноз қою, түсіндіру, біріктіру, саралау, ажырату, зерттеу, негіздеу, қорытынды жасау.

Синтездеу қабілетін ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Санау, бекіту, біріктіру, құру, құру, алу, әзірлеу, тұжырымдау, жалпылау, орнату, түрлендіру, біріктіру, тәртіпті өзгерту, ұйымдастыру, жоспарлау, ұсыну, құру, ойлап табу, қайта құру, хабарлау, қайта қарау, таңдау, жалпылау, синтездеу, үйрету, айту.

Бағалау дағдыларын ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Бағалау, құнын анықтау, шешу, анықтау, саралау, ұсыну, сайлау, ажырату, таңдау, салыстыру, жасасу, сынау, қорғау, бағалау, растау, рейтингтер жасау, жалпылау.

Мәселелерді шешу дағдыларын ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Шешім қабылдау, таңдау, анықтау, ұсыну, жоспарлау, растау, бағалау, тұжырымдау, іс-қимыл тәртібін сипаттау, әзірлеу, нұсқаларды ұсыну.

Қарым-қатынас дағдыларын ашу үшін қолдануға болатын етістіктер:

Қарым-қатынас жасау, білдіру, түсіндіру, жауап беру, пікірталасу, қорғау, шолу жасау, емтихан тапсыру, айту, үйрету, ұсыну, қорытынды жасау.

[illegible]